

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INTEGROVANÁ
STŘEDNÍ ŠKOLA
POLYGRAFICKÁ

Typografie

20. Pravidla lámání publikací

www.isspolygr.cz

Vytvořila:
Ivana Michálková
Vytvořeno dne: 6. 3. 2013

Integrovaná střední škola polygrafická,
Brno, Šmahova 110
Šmahova 110, 627 00 Brno

Interaktivní metody zdokonalující edukaci na ISŠP
CZ.1.07/1.5.00/34.0538

Typografie

DUM číslo: 20
Název: Pravidla lámání publikací

Strana: 1/7

Škola	Integrovaná střední škola polygrafická, Brno, Šmahova 110
Ročník	2. ročník (SOŠ, SOU)
Název projektu	Interaktivní metody zdokonalující proces edukace na ISŠP
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0538
Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Autor	Ivana Michálková
Tématická oblast	Typografie
Název DUM	Pravidla lámání publikací
Pořadové číslo DUM	20
Kód DUM	VY_32_INOVACE_20_OV_MI
Datum vytvoření	6. 3. 2013
Anotace	Dokument obsahuje pravidla pro lámání textových stran

Pokud není uvedeno jinak, je uvedený materiál z vlastních zdrojů autora.

Rukopisy a obrazové předlohy

Současně s řádně vypracovaným rukopisem odevzdává redakce nakladatelství tiskárně obrazové předlohy pro reprodukci a popisy pod ně, popř. tabulky, grafy apod.

Textové předlohy

Podle toho, v jaké podobě zadavatel dodá do tiskárny rukopis, dělí se rukopisy na analogové (psané rukou, psacím strojem nebo tištěné) a na rukopisy na záznamových médiích (v elektronické podobě, a to na CD nebo flash disku, resp. mohou být zpracovateli zaslány elektronickou poštou).

Rukopisy se předkládají úplné, se všemi přílohami i s předlohami pro reprodukci s uvedením rozměrů. Rukopisy publikací musí obsahovat kompletní vstupní stránky i závěrečnou část. Pouze rejstříky, vysvětlivky, které se odvolávají na stránku textu a tiráž se odevzdává nejpozději s poslední částí stránkové korektury. Objednavatel odpovídá za obsahovou a jazykovou správnost. Text musí odpovídat poslednímu vydání pravidel pravopisu. K rukopisu se přikládá seznam zvláštních cizích znaků a písmen, matematických značek a fonetických znaků.

Obrazové předlohy

Obrázky musí být zásadně schopné reprodukce. Jejich povrch má být rovný, čistý, bez překladů. Pérové předlohy mají mít kresbu v souvislých čarách a plochách, ve stejné syté barvě na bílém papíře nebo kartónu. Polotónové předlohy musí mít ostrou kresbu i ve všech přechodech polotónů.

Barevné obrázky se zhotovují buď z barevných originálů, nebo z barevných fotografií, popř. diapozitivů rozložením do jednotlivých barev přes filtry. Nejvhodnější jsou předlohy, které jsou dále reprodukovány ve skutečné velikosti.

Předlohy obrázků musí být před reprodukcí řádně popsány. Je na nich uvedena velikost a rozlišení obrázku, případně výběr z obrázku (maska).

Pravidla lámání sazby

- Dodržování pravidel hladké, smíšené, pořadové a jiné sazby.
- Strana nesmí být ukončena titulkem.
Pod titulkem u paty strany musí být nejméně 3 řádky textu.
- Strana nesmí končit první řádkou odstavce a nemá začínat východovou řádkou.
Výjimka je možná, je-li poslední řádka odstavce na plnou šíři sazby nebo je-li zároveň řádkou zarážkovou (jednořádkový odstavec).
Při odstraňování parchantu vyhledá grafik řádku s nejkratším východem a zatáhne ji do předchozích řádek. Nebo vyhledá nejdelší východ a řádku rozpálí tak, aby vydala o jednu řádku více.
- Poslední řádka na liché straně nesmí být ukončena rozdělovacím znaménkem.
- Východová řádka musí být delší než je odstavcová zarážka a musí na ní být jedno celé slovo.
- Východová strana má obsahovat nejméně 5 řádek textu a má mít zásadně více řádek, než je počet řádek stránkové zarážky.
- Vakát v knize se nesmí objevit na liché straně.
- Při zalamování obrázků je nutné posuzovat vždy obě protilehlé strany.

- Obrázky na spadání přesahují čistý formát strany o 2–3 mm.
- Mezi textem a obrázkem musí být mezera jedno cicero (4–5 mm).
- U obrázků, titulků, mezititulků, tabulek a pod. dodržujeme řádkový rejstřík.
- Při lámání tabulkové sazby se u tabulek, které se nevejdou na výšku, musí na následujících stranách opakovat hlavička. V případě, že by zbývalo dosadit v nohách jen 10 mm, můžeme vypustit stránkovou číslici a tabulku prodloužit. U tabulek, jejichž hlavička je sázena na výšku sazby, se strana otáčí tak, aby hlavička byla vlevo.

Kontrolní otázky:

1. Vyjmenuj náležitosti textových předloh.
2. Vyjmenuj náležitosti obrazových předloh.
3. Jaká pravidla lámání sazby musíme dodržovat?

Zdroje:

Ing. POP Pavel, FLÉGER Jindřich, POP Vladimír. Sazba1: Ruční sazba. Vydání druhé. Praha: SPN, 1989. 185 stran.
ISBN 85-30-44/2.